

VERKLARING VAN VERHOOR VAN GETUIGE-DESKUNDIGE

Naam: Adriaan Bert Blase

Geboortedatum: 14 april 1959

Geboorteplaats: Eindhoven

Beroep: waarnemend burgemeester van Heerhugowaard

De getuige-deskundige heeft het volgende verklaard:

Ik heb gehoor gegeven aan uw uitnodiging omdat het een burgerinitiatief is. Als burgemeester ben je er voor de burgers. Wanneer er dan een burgerinitiatief is binnen de grenzen van de wet, vind ik het belangrijk daaraan mee te werken. Ik geloof in de kracht van burgerinitiatieven. De samenleving is van de burgers. Dat is de reden waarom ik hier zit.

Ik vind dat ik in vergelijking met de periode voor COVID-19, meer in de knel ben geraakt tussen de rijksregelgeving en mijn eigen gevoelens en opvattingen over wat goed is voor de samenleving. Die spanning is toegenomen. Nu moet je als burgemeester altijd dingen handhaven waar je minder gevoel bij hebt (voorbeeld: drugsbeleid). Echter is dit nu veel specifiek aan de orde dan ruim een jaar geleden. De spanning is toegenomen. Ik vind mijn werk daardoor lastiger.

Voorbeeld: Ik ben zelf geen "fan" van mondkapjes. Bij mij in het gemeentehuis geldt echter wel een mondkapjesplicht. Dat vind ik problematisch. Zo zijn er meer dingen die het Rijk afkondigt en die ik als burgemeester op mijn bordje krijg. Ik denk over de meeste dingen gerelateerd aan COVID genuanceerder. Dan zou ik kunnen stoppen met mijn werk, maar dan zou er iemand anders op mijn plaats komen die dezelfde regels zou moeten handhaven. De facto zou er dus niets veranderen. Dan kan ik beter blijven zitten. Tegengeluid is namelijk altijd goed. Ik spreek mij ook uit over mijn mening over de maatregelen. Ik spreek op een andere plaats niet anders dan hier voor de commissie.

Ik merk dat het beeld van burgemeesters sterk wordt bepaald door de burgemeesters van het veiligheidsberaad. Er zijn echter bijna vierhonderd burgemeesters in Nederland, van wie sommigen er wel degelijk anders over denken en zich daarover uitspreken. Het is opvallend dat de media meer aandacht geeft aan burgemeesters van grote steden, en minder aan die van kleinere gemeentes, die ook wel degelijk opvattingen hebben. Ik heb het gevoel dat kritische geluiden minder doordringen, terwijl ze er wel degelijk zijn.

U vraagt mij of ik het gevoel heb dat ik kritisch mag zijn. Mijn antwoord is ja, iedereen kan kritisch zijn. Er wordt echter wel gesuggereerd dat wij als burgemeesters één lijn zouden moeten trekken en onze onderlinge meningsverschillen niet in de publiciteit te brengen. Ik ben geen fan van deze manier van handelen. Zeker nu de crisis wat langer duurt, is het belangrijk om verschillende geluiden te horen.

In een vrije samenleving is de vrijheid van opinie en het zoeken naar waarheid en wijsheid erg belangrijk.

Als burgemeester voer ik gezag over de politie. Het beheer ligt bij de minister, maar het gezag bij de burgemeester. De handelingen van de politie in mijn gemeenten vallen onder mijn gezag.

De grondbepaling is dat demonstreren toegestaan is. Men wordt geacht dit aan te melden omdat op die manier gezorgd kan worden dat de openbare orde niet in het geding komt. Het komt wel eens voor dat mijn team naar aanleiding van een aanmelding vreest dat er een onwenselijke situatie kan ontstaan. Het uitgangspunt van de politie en de burgemeester hoort te zijn dat iedereen kan demonstreren zonder geweld of andere problemen. Wanneer een demonstratie wordt aangemeld, moeten wij inschatten of dit veilig en zonder problemen kan verlopen.

In Heerhugowaard werd in het verleden een demonstratie aangemeld tegen Zwarte Piet. Echter was

er later sprake van een tegendemonstratie, op een plek dichtbij de eerste demonstratie. Samen met de politie heb ik toen ingeschat dat dit niet zo'n goed idee was, gezien het feit dat het gevaar bestond dat de veiligheid van kinderen in het geding zou komen. In zo'n geval kom ik met alternatieven zodat het alsnog veilig kan verlopen.

Op dit moment gelden er in Nederland regels omtrent COVID-19. Wanneer deze regels niet worden nageleefd, kan dat een reden zijn om een demonstratie te verbieden of op te breken.

Ik vind niet dat we moeten zeggen dat we in een totalitaire staat leven. Tegelijkertijd vind ik wel dat er dingen mis zijn. In een ideale situatie zou het zo moeten zijn dat gewetensbezwaarde agenten met hun zorgen en gevoelens in de eigen organisatie terecht zouden moeten kunnen, en niet bij uw commissie anoniem zouden moeten hoeven verklaren. Ik hoop en durf ook wel te zeggen dat dit in het team in Heerhugowaard ook zo is.

Bij inzet van speciale arrestatieteams of de Mobiele Eenheid wordt in Heerhugowaard de burgemeester altijd tevoren geïnformeerd. Het is in het verleden gebeurd dat ik heb gezegd dat ik de inzet van de ME op dat specifieke moment geen goed idee vond. Het is toen ook niet gebeurd. De burgemeester kan dus invloed uitoefenen wanneer hij daarop aanstuurt.

Ik kan zeggen dat de geweldsinstructies die u beschrijft uit uw politieverhoren, in Heerhugowaard niet gegeven zijn. Ook kan ik zeggen dat als een agent gewetensbezwaren zou hebben, deze agent daarmee bij mij en bij de politiechef terecht zou kunnen en niet zou worden ontslagen of gedemoniseerd.

Over de grote lijn vind ik dat agenten zich veilig zouden moeten voelen om binnen de organisatie te praten over hun gevoelens en opvattingen. In Heerhugowaard proberen we dat zo goed mogelijk te realiseren.

Het komt met enige regelmaat voor dat het volgen van regels niet leidt tot het oplossen van problemen. Blijkbaar kunnen politieagenten met gewetensbezwaren niet terecht binnen de organisatie. Dat moet doorbroken worden. Ik vind het een onjuiste gang van zaken wanneer mensen worden uitgemaakt voor wappie of complotdenker wanneer zij kritiek uiten op de maatregelen. Ik vind het zeer bedenkelijk dat men dan maar zijn/haar mond moet houden. Het zou mogelijk moeten zijn voor agenten om in overleg met het team uiting te geven aan het feit dat ze zich ongemakkelijk voelen bij bepaalde regels of situaties. Er zou sprake moeten zijn van een situatie waarin dit veilig kan.

Ik wil ook gezegd hebben dat onder mijn gezag in relatie tot de avondklok niet op de meest strikt denkbare manier gehandhaafd wordt. Er wordt bijvoorbeeld geprobeerd om situaties diplomatiek op te lossen. Wij proberen te voorkomen dat er situaties ontstaan zoals beschreven in uw politieverhoren. Daarover zijn ook afspraken met de politiechef.

In mijn eigen organisatie en met de politie probeer ik een cultuur te organiseren waarin dergelijke dingen wel bespreekbaar gemaakt worden. Medewerkers weten ook dat dit besproken kan worden. Ik ben zelf geen corona-ontkenner, en ik vind ook niet dat we dat als overheid moeten zijn. Men kan niet ontkennen wat er in de ziekenhuizen gebeurt. Dit moet allemaal wel een plek krijgen in de discussie. Echter vind ik niet dat elke vorm van kritiek als "wappie" moeten worden afgedaan. Ik ben van mening dat genomen maatregelen achteraf bekeken zou moeten worden en dat men dan conclusies zou moeten trekken over wat er beter kan.

We weten dat er in de samenleving erg verschillend wordt gedacht over de maatregelen en de handhaving ervan. Het bespreekbaar maken van die verschillen, hoort erbij. Als mensen zich gehoord

en gezien voelen, hoeft men niet eens volledig gelijk te krijgen, zolang men zich maar serieus genomen voelt.

Ik ben initiatiefnemer van een organisatie genaamd Code Oranje. Deze beweging maakt zich zorgen over de staat van onze democratie. Het is mijn mening dat onze vorm van democratie niet meer past bij de behoeften en de verlangens van onze inwoners. Er is bijvoorbeeld te weinig transparantie en burgerzeggenschap. Ook zou men veel meer samen tot oplossingen moeten komen. We moeten uit het hokjesdenken. Ik heb de ervaring dat burgers goed in staat zijn om tot oplossingen te komen. Ik vind dat het democratisch proces te vaak suboptimale oplossingen ten gevolge heeft. Dat komt doordat wij kennis en kunde uit de samenleving onvoldoende benutten. Een voorbeeld van zo'n suboptimale oplossing zien we bij de aanpak van de coronacrisis. Als we dit anders hadden georganiseerd met elkaar, hadden we meer genuanceerde oplossingen gehad die recht doen aan de leefwereld van mensen. Ik volg hierin ongeveer de lijn van denken van Pieter Omtzigt. Ik denk dat het belangrijk is dat we een brug slaan naar een democratie die gebaseerd is op die pijlers en niet alleen op de pijlers van de representatie. Ik heb hierover ook een boek geschreven getiteld "Opstand in de polder." Dit gaat over het feit dat steeds meer mensen zich verzetten tegen of afkeren van de gevestigde politieke partijen. Uitwassen van achterkamertjespolitiek zagen we ook afgelopen week weer omtrent de mislukte formatie. Ik wil af van die achterkamertjes.

Leiderdorp
10 april 2021

Voorgelezen en ondertekend,

.....

Adriaan Bert Blase

.....

Drs. Pieter Kuit